

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Exceptionibvs. Titvlvs XXV.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

frequentes habeat questiones, nec vos ipsi deesse ecclesia sine ipsis detrimento potestis, nec eidem auditis aesse, ne videamini contra dictum sacro iuramentum. Quare nobis humiliter supplicastis ut vobis super his paternam providere sollicitudine dignemur. Nos igitur utilitati ecclesie ejusdem, salutis ac fama vestra, et honori dicti principu pariter providentes.]

CAP. XXXII.

Cum agitur de usuris, potest iudex in qualibet parte litis ex officio suo deficientibus probationibus exigere a partibus iuramentum de veritate dicenda. Et eadem ratione idem in qualibet causa, in qua immixtus peccatum, secundum Pavormitanum.

Idem Archidiaconus et magistro G. canonico Tullen.

Exliteris a vestris accepimus, quod super causa usurarum vobis pro G. contra E. ab Apostolica sede commissa, non potuit per testes ipsius G. per te productos de fortis quantitate liquere, licet de obligatione pignoris constitisset: unde expedire videtis, quod exigatur de dicenda veritate a partibus iuramentum, cum ex fama quasi notorium habeatur, praefatum E. ex quadam terra ipsius G. sibi titulo pignoris obligata, fortem & amplius percepisse. Ne igitur ex huiusmodi iuramenti defectu iustitia (occulra veritate) succumbat: mandamus, quatenus partes ad praefatum huiusmodi iuramentum per cens. eccles. appel. remota cogatis.

CAP. XXXIII.

Si postus in dignitate alienat bona dignitatis, non valet alienatio, et ipsemet revocare debet non obstante iuramento de non revocando, maxime si prius iuravit non alienare. h. d. secundum verum intellectum Pavormitanus.

Idem Collesse. b. Archiepiscopo et eius suffraganeis.

Intellecto iam dudum, quod charissimus in Christo filius noster Hungariae Rex illustris, alienationes quasdam fecerit in praedictum regni sui, & contra Regis honorem. Nos eidem Regi dirigimus scripta nostra, ut alienationes praedictas, non obstante iuramento, si quod fecit de non revocandis eisdem, studeat revocare. Quia cum teneatur, & in sua coronatione iuraverit, iura regni sui & honorem coronae alligata servare, illicitum profecto fuit, si praestitit de non revocandis alienationibus huiusmodi iuramentum: & propterea penitus non servandum.

CAP. XXXIV.

Si mulier iuravit aliquem esse maritum, & succubavit, quia aliter non probavit, non datur nec denegatur ei licentia cum alio contrahendi.

Gregorius IX. Episcopo Cerman.

Mulier, quae in iure praestito iuramento adseruit virum talem in ipsam per verba de praestito matrimonialiter consensisse, probationes alias non habenti, viro ab eius impetitione per sententiam absoluto, nec debes licentiam dare cum alio matrimonium contrahendi, ne actor perjurii videaris: nec hoc ei dicimus prohibendum: ne forte si falsum iuraverit, matrimonium contingat legitimum impediri: sed lux conscientiae est potius relinquenda.

CAP. XXXV.

Qui iuravit servare statuta edita, & postea per illud iuramentum aliter non iurando promissit servare edita seu postea edita, non tenetur ex iuramento ad noviter edita, hoc dicit, secundum verum intellectum.

a Vid. Guid. Pap. hic. & Beat. Thom. 2. 2. quaestio. 78. art. 3. b Colon. alit. Colon. in omnibus. c Vid. leg. prohibere §. quod plane. per Bartol. ff. quod vi aut clam. d Iuramentum non debet deferri ei, quem credimus incursum perjurium. l. a. C. de iud. vidui. toll.

Idem.

Clericus, qui iuravit se statuta in ecclesia sua edita servaturum, promittens per idem iuramentum observare, quod postmodum subsecutum est, fideliter observare. Licet transgredi non debuerat, quod promissit, non tenetur ad illius observantiam ex debito praestiti iuramenti.

CAP. XXXVI.

Iuramentum litis decisorium a iudice delatum sine iusta causa recusari non potest: delatum vero a parte, licite recusatur & refertur: in actione tamen famosa non licet res referri. hoc dicit, si quis ad §. sane.

Idem H. iudici.

Iuramentum a te parti delatum, nisi iusta de causa non potuit recusari. Quamvis, quod in iudicio a parte parti deferretur, recusari possit licite, ac referri. Nec liceat convento famosa actione referre huiusmodi iuramentum.

Actore nihil probante, reus est absque omni onere absolutus: si vero praesumptio est pro eo, deferretur res iuramentum, vel ipsi actore considerati personarum, & causa circumstantiis, h. d.

Sane si actor omnino in probatione defecerit, reus debet (& si nihil praestiterit) obtinere. Praesumptio vero faciente pro illo, reo deferri potest, ad ostendendam suam innocentiam, iuramentum, nisi iudex inspectis personarum & causa circumstantiis illud actori videtur deferendum.

DE EXCEPTIONIBVS.

TITVLVS XXV.

CAP. I.

Si testis de crimine contra eum exceptio conuincitur, vel alia conuictus apparet, repellitur a testimonio, sed de crimine non punitur, si non tangeat negotium principale.

Celestinus III.

Denique et quod in dicta & personas testium: [1 & infra.] Si crimina testibus obijciuntur, de quibus non fuerant haecenus accusati, sed tantum per exceptionem opponuntur, probatio illorum criminum exhibenda est, antequam causa per sententiam terminetur: cum (sicut canonica influita declarat) testes absque ulla infamia vel suspicione vel manifestamacula in ferendo testimonio requirantur. Quod si sola crimina, de quibus alio tempore convicti vel confessi fuerunt testes, obijciuntur, a testimonio repelluntur: quia sicut Stephanus Papa d. & alii Pontifices & multi Romanj testantur, non est credendum contra alios eorum confessioni, nisi prius se probauerint innocentes. Ceterum si de criminibus ad solam exceptionem obiectis testes conuicti fuerint sive confessi, poena ordinaria multari non debent, cum accusatio in ipsos, secundum iuris ordinem non procedat. Sufficit ergo si perhibendo testimonio repellantur, praesertim ubi crimen quod eis obijciatur, causam, de qua agitur, contingere non videtur.

[1 Quibus ante iuramentum vel depositionem nihil obijctum fuit, post attestaciones publicatas possit opponi, hoc in Romana ecclesia de longa consuetudine obtinuisse cognoscitur, ut ante iuramentum vel depositionem & post, in dicta & etiam postea iuramentum legitima exceptio possit opponi, &.]

CAP. II.

Reo exceptio de excommunicacione contra actorem, non obstant replicatio communi.

a Vid. Guid. Pa. hic. b Vid. Bar. in l. d. de excepti. spec. tit. de prob. Salic. & alii in l. qui accusare. c. de edendo. c. l. i. eod. tit. in 2. compil. d. Episc. 2. Refert. Burch. lib. 1. Dec. c. 164. e. scilicet Felix, Calixtus & Damasus, quorum refert Burch. de hac re dicta l. i. Dec. c. 169. 171. & 172.

Innocentius III. *Archid. Richemundia.*

A Nobis ex parte tua a fuit quantum b, utrum is, qui excommunicatus in locutione vel oratione scienter communicat, excommunicatum ipsum a sua possit accusatione repellere, cum ille communionem huiusmodi replicet contra eum.

Nos igitur inquisitioni tuae t. r. quod ipse ab accusatione illius poterit removeri, cum primus a communione fidelium sit exclusus, secundus vero tantum a sacramentorum participatione sit remotus c.

CAP. III.

Habens plura beneficia, contra alium de pluralitate non excipit. hoc dicit, Iuan. And.

Idem Audien. Episcopo.

Cum ecclesiastica d provisionis officium: [1 & 7.] Mandamus, quatenus Ia. faciatis prebendam illius, de qua per C. praed. no. noster investitus, pacifice possessione gaudere, cura exceptionem illam, quod praefatus Ia. in alia ecclesia beneficium possidet, ei non possit opponere, quos constat varia beneficia in diversis ecclesiis obtinere.

[1 Pro questione siquidem quae inter dilect. fil. Novarion. capitulum & I. clericum super prebenda Novarion. ecclesia vertebatur, tam nunci capituli quam idem I. ad sedem Apostolicam accesserunt: & dum in nostra & fratrum nostrorum praesentia foret utraque partium constituta, pro ipso Ia. fuit taliter in nostro auditio allegatum, quod cum placuisset bo. me. cc. pp. p. n. Ia. prebendam Novarion. ecclesia, qua fuerat Magistri B. de sen. ad preceptum mandatum concessum conferre, & ipsius de illa manu propria ingressus, de Apost. sed. mandato fuit postmodum in corporalem ipsius possessionem inductus, quoniam non permittentur eum canonici possidere. Econtrario vero Novarion. canonici respondentes, exceptionem quam plurimas allegabant, quibus ipsius Ia. a perceptione prebende repellere omnino intendebant.]

CAP. IV.

Iudex statuere debet terminum ad omnes dilatorias proponendas, post quem excipientem non audit, nisi in tribus casibus hoc excipit.

Idem Episcopo Helien.

Pastoralis e [& infra.] Quoniam per dilatorias exceptiones multoties nonnunquam causarum terminatio prorogatur, inquisitioni t. respondendo decernimus, ut inira certum tempus a iudice assignandum, omnes dilatorias f proponantur. Ita quod si partes extunc voluerint aliquas opponere, quas non fuerint protestatae, nullatenus audiantur g. nisi forte aliqua de novo sibi competens exorta fuerit: vel is, qui voluerit eam opponere, fidem faciat juramento, se postmodum ad illius notitiam pervenisse.

CAP. V.

Excommunicatus excipere, appellare, & omnem defensionem facere potest, sed reconvenire non potest.

Idem Monacho Farsen. h

Cum inter i priorem & conventum de Argentorio k ex parte una, & nobilem virum S. de Malione l dicec. Picta. ex altera, super damnis & aliis coram vobis ex delegatione nostra quaestio verteretur, procuratore ipsius nobilis vestrum volente declinare iudicium, eo quod duos ex vobis habebat suspectos, procurator monasterii allegavit parti eiusdem nobilis (cum esset vinculo excommunicationis adstrictus) ex

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compilat. b requisitum. c Dicitio fit, deest in pluribus. d Cap. 2. eod. tit. in 3. compilatione. e Supr. de off. iud. delegat. c. pastoralis, require que sunt hic decisa cap. 3. eod. tit. in 3. compilat. Vid. Bald. in l. 2. Quod vi aut clam. f Vid. l. fin. C. de except. g Vid. text. in auth. qui semel, cum ibi nunt. C. de probat. h Haec duo postrema verba desunt in antiquis. i Cap. 2. eod. tit. in 4. compilatione. k Argentorio. l ab Malu.

ceptionis huiusmodi beneficium interdictum: [1 & 7.] Inquisitioni vestrae duximus respondendum, quod praedicto nobili legitima defensio in iudicio reservatur, & maxime iudicis a recusatio, cum periculosum sit coram suspecto iudice litigare, ac suspectis iudicibus sed. Apostol. causam de certa conscientia b non committat: unde in talibus non excommunicati favor attenditur, sed aequitas iudicantis, cum non debeat claudicare iudicium: ac satis videatur absurdum, si actore impugnatore, reo defensionis copia denegetur, quia sic condemnaretur multoties absolvendus. Porro cum excommunicato, quando in causa absolutionis existit, non sit iusta deneganda sententia, nec interdicti debet eidem appellacionis remedium, si contra iustitiam condemnatur, qua ratione in uno eodemque negotio ipsi alia legitima subtrahuntur suffragia, non videmus. Ceterum non sic in reconventionem sentimus: ne quod in defensionis remedium sustinetur, ad impugnationis materiam extendatur.

[1 Cum eum excommunicatus non reportet ex contumacia commodum, valeat conveniri, si exceptionis liberum possit habere progressum vel recusatum, traheretur multoties in favorem, quod est in odium introduendum. Unde postulasti sedu Apostolica oraculo edoceri, qualiter in hoc dubitationis articulo procedere debeatis.]

CAP. VI.

Excipiens, non videtur fateri ea, qua in exceptione includuntur. Et exceptio falsi potest etiam post sententiam opponi.

Idem Monacho Farsen. c

Cum d venerabilis frater noster I. Sabinen. Episcopus coram dilectis filiis nostris R. tituli S. Anastasiae Presbytero, & P. sanctae Luciae Diacono. Cardin. quos sibi & R. procuratori vestro concessimus auditores, ecclesiam sancti Viti cum suis possessionibus & pertinentiis petivisset, adferens eandem ad se in spiritualibus & temporalibus pertinere. Idem nondum Episcopi intentione fundata e praeproperè sic respondit: quod etsi dicta ecclesia dudum fuerit ecclesiae Sabinen. subiecta, eam tamen non poterat Episcopus vindicare, quam ex permutationis causa Farsen. monasterium obtinebat, ad hoc probandum quoddam exhibens instrumentum, in quo contineri prima facie videbatur, quod Theodosius Episcopus cum suorum sacerdotum assensu praedictam ecclesiam sancti Viti, pro quibusdam ecclesiis & rebus aliis in cambium vestro duxit monasterio concedendam.

Ad hæc Episcopus proposuit memoratus, intentionem suam per huiusmodi responsionem esse fundatam, cum enim pars vestra responderit, se dictam ecclesiam ex permutatione facta per Sabinen. Episcopum obtinere, confiteri per consequens videbatur se credere, quod dicta ecclesia tempore permutationis pertinuit ad ecclesiam Sabinen. cum permutatio inter contractus bonae fidei computetur, nec cum alio, quam cum Domino, vel cum eo, qui habebatur loco Domini legitime valeat celebrari: [1 & infra.] Porro memoratus Episcopus ad probandum, quod iam dicta ecclesia ad se in temporalibus pertinebat, quosdam testes induxit, per quos nitentibus f ostendere, quod tam dictam ecclesiam, quam molendinas, terras, & alia bona ejus Sabinen. Episcopi diutius possederunt, de illis pro sua voluntatis arbitrio disponendo: [2 & infra.] Intelleximus supra dictum Episcopum intentionem suam minimè fundavisse per testium depositiones, vel procuratoris supradicti

a Vid. Hostien. in sum. tit. de recus. q. qua sint iusta causa. b al. sententia. c Farsen. ad. Franoren. In quibusdam ita: Innoc. III. Archid. Richemundia. d Cap. un. De Consol. in 4. compil. Vid. Dyn. in cap. exceptione. De reg. iur. Adde Roma. in l. cum mulier. ff. sol. matrim. e al. prope. f videbatur.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

responsionem, quia exceptionem obiciens de intentione partis adversæ, non intelligitur fuisse confessus, vel per instrumentum ex adverso exhibitum, cum in eo Theodosius Episcopus, à quo permutatio facta proponitur, non dicatur Episcopus Sabinenf. ququam in transcripto, quo procurator utebatur, appositum fuerit Sabinenf. per vitium falsitatis. Licet autem nimis excesserit, qui transcriptum illius instrumenti falsavit, quia tamen delictum perlonæ in damnum ecclesiæ redundare non debet, ac non solum antefententiam, verum etiam post obijci potest exceptio falsitatis, cum falsorum instrumentorum prætenu lata sententia, usque ad xx. annorum spacium valeat retractari veritate comperata: nolimus ut per id monasterio vestro præjudicium generetur.

Quia verò nobis constituit supradictam ecclesiam sancti Viti constitutam esse in diocesi Sabinenf. Episcopale jus in omnibus eidem Episcopo adjudicavimus in eadem, istis duntaxat exceptis, quæ per authentica scripta ei noscuntur esse subtrahita, cum per privilegium vel per prescriptionem legitimam nullatenus probaretur exempta.

Verùm quia dictus Episcopus, qui eandem ecclesiam iudicabat, munitum se prescriptione legitima non ostendit, quanquam probaverit Episcopum Sabin. bona ejusdem ecclesiæ aliquanto tempore possedisse: vos ab impetitione Episcopi quo ad temporalia ejusdem ecclesiæ sententialiter duximus abolvendos.

[1 Adiciens etiam quod si confessioni stare vellet in quantum contra vos facere videbatur, instrumentum tamen huiusmodi contra se minime admittebat, quia nec tabellionis auctoritate, nec subscriptione testium dignisus esse falsitatem. Sed ad hac pars vestra respondet, quod cum procurator in modum exceptionis id obijceret, non videbatur de adversa partis intentione fuisse confessus, quia iuxta legitimas sanctiones, quæ exceptione utitur, non affirmatur de intentione adversarii consistere, adjuvens quod est permutacionis tempore cambium fore. crediderit ecclesiam dictam S. Viti ad Sabinenf. ecclesiam pertinere, prædictus tamen procurator ex certis causis seu personis suis comitatus credulitatem suam postmodum potuit taliter informare, ut crederet eandem ecclesiam ad Sabinenf. ecclesiam tunc temporis non spectasse.]

[2 Super his igitur & aliis propositis coram supradictis cardinalibus, deliberatione cum fratribus nostris habita.]

CAP. VII.

Si exceptio jurisdictionis exclusivæ, propter quam fuit appellatum, probatur vera, iudex appellacionis non debet de principali cognoscere, sed supersedere, h. d. intelligendo, quod isti erant iudices appellacionis, & est notabilis intellectus. P. amor.

Honorius III. Abbati S. Huberti & sancti Martini Leodeni a.

Olim [1 & infra.] Nuper verò ex parte Gu. fuit propositum, quod literis præ. n. Treveren. Archiepiscopo presentatis, idem VV. excipiendo proposuit, quod auctoritate ipsarum respondere minime tenebatur, quia ultra duas dietas extra suam diocesim trahebatur in causam, & quia dictus Archiepiscopus hanc exceptionem admittere recusabat, vocem ad nos appellacionis emisit: [2 & infra.] Porro procurator partis b adversæ respondit, quod idem Guil. ultra duas dietas extra suam diocesim minime trahebatur, cum ipse Archiepiscopus terminum in tali loco statuerit, quia remotus ab illo non erat ultra, quam provisum est per constitutionem concilii generalis: [3 & infra.] Disc. v. mandamus, quatenus si procurator dicti Guil. probare poterit exceptio-

a De materia huius decret. quatenus agit de dieta, vid. Bartol. in leg. 1. si quis caus. imola in l. continuus. De verb. obligat. Alexand. conf. 22. In c. consideratus verbis statutis, in 4. volum. b ipsius comitis.

nam, quam coram Archiepiscopo proposuit suspendit, videlicet, se in causam trahi ultra duas dietas contra constitutionem concilii generalis a, vos appellacionem dicti Guil. legitimam decernentes negotio supersedere curatis.

[1 Fuit nostris auribus intimatum, quod cum se. m. l. pp. n. mandavisset ven. f. n. Archiepiscopo Trever. ut compositionem inter nobiles viros L. comitem Delos. & VV. de Hollandia crucifignatos Trever. dioces. super raptu nobilis mulieris uxoris ejusdem comitis, terris & rebus aliis amicabiliter ratam faceret observari, dicto verò VV. intente venire contra dictam compositionem, & si ad Apostolicum dissiugium converterent: idem Archiepiscopus appellacioni ejus non deservens, quam firvulam esse decrevit, in prefatum VV. qui alias erat vinculo excommunicationis astrictus, specialiter propter compositionem prædictam excommunicationis, & in terram suam interditi sententias promulgavit. Cuius postmodum dilecti filii G. dilecti G. procurator nostras ad vos super executione sententiarum ipsarum literas impetrasset, & H. procurator VV. prefatus in audientia publica contradixisset eisdem, ven. f. n. Alban. Episcopi & dilecti E. G. S. M. in Cosmi Diacono, Cardini. quos procurator ante dictos auditores dedimus, quia per ea quæ ab eisdem fuerant proposita coram eis constitit manifestè dictam VV. excommunicationis vinculo esse inmodatum, procuratorem ipsorum VV. ad impetrandam literas vel contradicend. admittendum non esse sententialiter decreverunt, literas, quas ad vos procurator dicti comitis impetraverat absolutas. Nos quidem ad instantiam procuratoris comitis supradicti alterius partis assuetam metuentes, vobis dedimus in mandatis, ut in commissio vobis negotio iuxta formam in prædictis nostris literis expressam, ratione prævis præcederis, literas decernentes carere vobis, si quis forte a nobis super præmissis pro ipso VV. in præjudicium ipsius comitis per subscriptionem comitis impetrari, quæ plenam de prædictis non facias mentionem.]

[2 Sed prefatus Archiepiscopus appell. contempta mandavit ven. fr. n. Treveren. Episcopo. ut compositionem prædictam sacret per cens. eccles. firmiter observari: adjectum etiam fuit ex parte prefati VV. quod dictus comes appellacionem firvulam mentionis antedictam, excommunicatus ad nos existens veritate tanta literas impetravit supradictas, quando pro parte ipsius VV. fuit volumiter supplicatum, ut cum eadem, ac terra sua, necnon & alia bona sub Apostol. sed. protectione confisat, super hoc sibi providere misericorditer dignaretur, non obstante sententia quam incurerat, cum Ludovico in Angliam transferendo, cum ipsum absoluturimus ad eadem. Nos igitur eidem excommunicationis vinculo absoluti, providere volentes, Abbati S. Laurentii & conjudicibus suis nostras literas dedimus in mandatis, ut si rem invenirent taliter se habere, revocato in irritum quicquid invenirent post appellat. huiusmodi attentatum, causam audirent, & sine debito terminato, atque partes ad examen nostrum remitterent appellacionem in expensis legitimis condemnantes.]

[3 Adiecit etiam ipse comitis procurator, quod sape dictum VV. auctor. iam dicti prædecessoris, alia est excommunicatione legitima de qua in literis ad jam dictum Abbatem S. L. & eius consules directis nullam fecit penitus mentionem. Unde petivit supradicti comitis procurator, ut eas ob causas jam dictas decernerentur veritas & manes. Quia verò in tanta contrarietate proponuntur veritate nobis constare non potuit.]

CAP. VIII.

Pro defensione sua ecclesia potest quis opponere exceptionem excommunicationis, perjurii, vel aliam legitimam exceptionem, nec per replicationem excommunicationis vel perjurii repelli potest.

Idem Archi. Transilv. & officiali, & I. canonico Thronen.

Dilecti filii S. & F. ac C. canonici ecclesiæ sanctæ Matie transmissa nobis b petitione monstrarunt,

a Lateranen. sub Innocent. III. ca. 37. b Dicit nobis, deest in multis. quod

quod cum M. canonicus ejusdem ecclesie ipsos coram delegatis a nobis traxisset in causam, super eo, quod se opponunt electioni a quibusdam canonicis a Granden. facta de iplo in priorem ecclesie supradicta: iidem proposuerunt, quod dictus M. non debeat audiri, eo quod excommunicatus erat, & perjuri crimine irretitus. Cumque dictus M. praefatis G. & P. perjurium, & s. excommunicationem in modum b exceptionis & replicationis objiciens, eorum exceptionem elidere niteretur: procurator eorum proposuit, quod ejus super hoc probatio recipi non debebat, quia & si objectum praefatis canonicis perjurium probaretur, non essent propter hoc a defensione sua ecclesie repellendi. Adjecit etiam, quod contra excommunicationem dicto M. in modum exceptionis objectam, excommunicatio supradicti s. replicari non poterat: quia exceptio ipsi M. opposita & probata, eundem repelleret ab agendo: replicatio vero lapeditum S. nequaquam a defendendo repelleret, si etiam probaretur: [1 & infra.] Ipsi vero iudices interlocuti fuerunt, quod prius probationes reciperent super replicatione praemissa c, propter quod ad nostram audientiam fuit appellatum. Quocirca mandamus, quatenus si res ita se habet, revocato in irritum, &c.

1 Quare petebatur ut omnis probationibus huius replicationis, in quibus etiam si probaretur labor, ut praestentur est, confunderetur, manes probationes reciperent, quous ad probandum objecta ipsi M. diverent producenda.

CAP. IX.

Si per exceptionem suspensionis contra quam replicatur de nullitate ordinationis cautela retardatur, sit absolutio ad cautelam.

Gregorius nonus I. & M. Canonice Tragen.

Apostolicae sedis: d & infra. Sane vobis apud sedem Apostolicam constitutus, quadam suspensionis & amonitionis a beneficiis sententia sunt in modum exceptionis objecta. Quas licet proponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos & instrumenta probate: Ne tamen ordinationem Praegen. ecclesie, propter quam veneratis, huiusmodi objectionis obstaculo contingeret retardari: Sententias ipsas relaxamus ad cautelam.

CAP. X.

Excommunicationis exceptione non obstante valet rescriptum impetratum in causa appellationis, licet de excommunicatione lata post appellationem a gravamine non facias mentionem. hoc dicit, & secundum hoc est casus no. & singularis: per quem forte possit eligi una regula, quod de innovato post appellationem etiam ab interlocutoria non est neesse in rescripto facere mentionem. Tamen.

Idem Decano Limoniensi.

Dilecte e in Christo filia priorissa & conventus de Campella nobis significare curarunt, quod cum inter ipsas ex una parte, & priorem & conventum de Burellia ex altera, super quibusdam decimis & rebus aliis, pro quibus conveniebantur ab illis coram Abbate S. Benedicti & ejus collegis auctoritate Apostolica quaestio verteteretur, & ipsae ad nos ex sufficienti gravamine appellassent, ac nuntium suum ad appellationem miserint prosequendam: praefati iudices postmodum tulerunt excommunicationis sententiam in eadem. Nostris ergo literis super appellatione praefata,

non facta mentione de excommunicatione, per eundem nuntium ad priorem de Anglis & suos coniudices impetratis, pars adversa ex eo se appellasse proponens, quod ipsi iudices exceptionem excommunicationis praedictae, contra ipsas ab eadem parte propositam admittere denegarunt, ad priorem de Gernemoe, & suos coniudices nostras super hoc literas impetravit: coram quibus ex parte ipsarum fuit excipiendo propositum, quod cum post appellationem legitimam dicta sententia lata fuerit, & cuilibet excommunicato defensionis auxilium competere dignoscatur, memorati iudices exceptionem partis contrariae (sicut nec debent) admittere noluerunt: sed cum dictus prior de Gernemoe & coniudices sui talem exceptionem non reciperent earundem, ipsae ad nostram audientiam appellarunt. Quocirca mandamus, quatenus si est ita, revocato in statum debitum, quicquid post huiusmodi appell. inveneritis attentatum, in eodem negotio iuxta prioris mandati nostri ad praefatum priorem de Gernemoe & coniudices suos directu tenorem, pravia ratione procedas.

CAP. XI.

Per exceptionem excommunicationis a prosecutione appellationis etiam originalis actor repelli non debet. h. d. & est casus singularis, quatenus dicit de actor a.

Idem Abbati sancti Salvatoris Sapien. & Verellen praeposito.

Significaverunt nobis capitulum de Tornacens. quod cum P. in suum Archipresbyterum elegissent, Mediolanen. Archiepiscopus praesentatam sibi electionem renuens confirmare, quandam Zephum clericum in Archipresbyterum instituit ecclesie supradictae: quare ipsi ad sedem Apostolicam appellantibus, praeposito sancti Stephani causam ipsam super his dicimus commississe: qui electionem ipsorum confirmans, & pronuncians jus eligendi ad ipsum capitulum pertinere, partem adversam ab impetitione ipsorum absolvit, a qua sententia partes ad sedem Apostolicam appellantes, causam ipsam vobis obtinere committit. Sed a parte altera exceptione excommunicationis opposita contra capitulum memoratum, vos minus provide attendentes, quod praetextu excommunicationis oppositae a prosecutione appellationis non debeat quis excludi: cum omnis legitima defensio excommunicato in iudicio reservetur: partem adversam non esse cogendam ad respondendum eidem perperam decrevistis: propter quod dictum capitulum nostram audientiam appellarunt: & infra. Mandamus, quatenus si est ita, exceptione huiusmodi non obstante, in eodem negotio procedatis.

CAP. XII.

Reus in qualibet parte liti excommunicationem contra actorem objiciens auditur: & si malitiose distulerit, in expensis condemnatur, & dato, quod non excipiat, ipse iudex publice excommunicatum repellat.

Idem.

Exceptionem b excommunicationis in dilatoris proponendis reus scienter omittens, in qualibet parte litis opponere minime prohibetur, quod est in hac exceptione specialiter observandum, ne quisquam e in periculum animae suae excommunicato communicare cogatur. Qui si eam omiserit, ut actor laboribus & sumptibus fatigetur, in expensis est legitimis condemnandus. Excommunicatus d autem publice etiam huiusmodi exceptio non opponitur, nihilominus est officio iudicis repellendus.

a Vid. Perr. Duosiam reg. 270. In e. excommunicatus non potest.
b Idem Bellamer. Dec. 226. & Gomez. in com. utriusque signifi.
c al. ne quis. d De materia vitandorum excommunicatorum. vid. Est. in c. Rodulfus. Derefer.

